

Työvoiman ja työmäärän hallinnalla lisätään maaseudun hyvinvointia

Maatilojen koko ja ulkopuolisen työvoiman rekrytointitarve kasvaa. Samalla työvoiman saanti on vaikeutunut. Tuore tutkimus hakee keinoja, joilla maatalousyrittäjät saisivat organisoitua tilan toiminnot ja työkuormansa hallintaan.

Maa- ja elintarviketalouden tutkimuskeskus MTT:n ja TTS-Työtehoseuran yhteisessä Maavoima eli Työvoiman ja työmäärän hallinta jaksamisen ja hyvinvoinnin turvaajina -hankkeessa tarkasteltiin maatalouden työvoimatilannetta sekä työvoiman käyttöön liittyvää päätöksentekoa, työnjohton haasteita, työvoiman organisointia ja työnopastusta.

– Maatalousyrittäjien työnjohtotaitoja, työn organisointiosaamista ja työmäärän hallintaa on kehitettävä, jotta yrittämisen edellytykset säilyvät. Myös työntekijöiden rekrytointia maatalousyrityksiin tulee helpottaa ja tukea, kiteyttää MTT:n tutkija **Pia Smeds** kiperimmät kehitystarpeet.

Hän painottaa, että hyvinvointia ja turvallisuutta parantavien kehittämistoimien suunnittelussa on olennaista ottaa huomioon yritysten, yrittäjien ja maaseutualueiden erilaiset vaatimukset.

Työntekijän palkkaaminen parantaa jaksamista

Kirjanpitotiloille tehdyn kyselyn vastauksista käy ilmi, että maatalousyrittäjien kohtuullisena pitämä työmäärä on keskimäärin yhteneväinen terveyden, turvallisuuden ja hyvinvoinnin näkökulmista annettujen työmääräsuositusten kanssa.

TTS:n tutkija **Janne Karttunen** mukaan sesonkien ulkopuolella sekä suositellaan että pidetään kohtuullisena noin 8–9 työtunnin päiviä. Sesonkiaikoina suositellaan ja pidetään kohtuullisena korkeintaan 12 työtunnin päiviä. – Jaksamisen kannalta on huolestuttavaa, että varsinkin suurten lypsykarjatilojen omistajista monet pitävät kohtuullisena paljon edellistä pidempiä työpäiviä, hän sanoo.

Maatalousyrittäjät pyrkivät aktiivisesti vähentämään omaa työpanostaan eri keinoin, esimerkiksi työntekijän palkkaamisella. Hieman yli puolet maatalousyrittäjistä kokee tämän parantaneen jaksamistaan.

Ulkopuolista työvoimaa on useimmin suurissa maatalousyrityksissä, ja puolet kyselytilojen työvoimasta tulee ulkomailta, mikä tuo omat hankaluutensa työnohjaukseen.

Lisää oppia työnopastukseen

Johtamisen apuvälineiden, kuten työohjeiden, ilmoitustaulun sekä laatu- ja tuoteturvallisuusohjeiden käyttö on kotieläintiloilla yleisempää kuin kasvutiloilla. Erityisesti koneiden käyttöohjeita pidetään kuitenkin hyödyllisinä työntekijöiden perehdytyksessä kaikilla tiloilla.

– Maatalousyritysten turvallisuusjohtamista pitäisi kehittää. Erityisesti työturvallisuusriskien tunnistaminen ja hallinta koetaan haastavaksi. Maatilatyönantajien tulisi myös tarkistaa, pitäisikö ensiapuedellytyksiä sekä palo- ja pelastussuunnittelua päivittää, sanoo projektitutkija **Jarkko Leppälä** MTT:stä.

Tutkimuksessa havaittiin, että myös työnopastuksen suunnittelu on maatalousyrityksissä vähäistä. Opastus saattaa olla epäyhtenäistä ja joskus jopa ristiriitaista. Toimivinta työnopastus on perustöissä koneiden ja eläinten kanssa sekä suojainten käytössä. Sen sijaan harvoin toistuvissa töissä työnopastusta ei koeta yhtä tarpeelliseksi.

Työnjohtokoulutus pitäisi sisällyttää maatalousalan opetussuunnitelmiin. Lisäksi maatalousyrittäjille voisi levittää tietoa työnjohto-osaamisesta esimerkiksi kurssimuotoisesti. Tässä tutkimuksessa maataloille laadittiin työnopastuksen ohjeistus, joka julkaistaan lähiaikoina TTS:n tiedotesarjassa, kertoo TTS:n tutkimusvastaava **Markku Lätti**.

Maatilatalouden kehittämisrahasto Makeran rahoittaman tutkimuksen ovat toteuttaneet Maa- ja elintarviketalouden tutkimuskeskus (MTT) ja Työtehoseura (TTS).

Hankkeen loppuseminaari järjestetään keskiviikkona 20.11.2013, klo 13.00–15.00 Tieteiden talossa, Helsingissä (Sali 312, Kirkkokatu 6).

Lisätietoja:

projektitutkija Jarkko Leppälä, MTT, puh 029 531 7459, jarkko.leppala@mtt.fi

tutkimusvastaava Markku Lätti, TTS, puh 044 714 3691, markku.latti@tts.fi

erikoistutkija Minna Väre, MTT, puh 029 531 7923, minna.vare@mtt.fi

tutkija Pia Smeds, MTT, puh 029 531 7767, pia.smeds@mtt.fi

MTT raportti -sarjan julkaisu osoitteessa:

<http://www.mtt.fi/mttraportti/pdf/mttraportti117.pdf>